

222-294

Ara 200 korona

Atutalva

222-294

HARJDUFÖLD

1923. év október 2.

KEDD

Debreczen, V. evf. (222.)

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
HELYBEN ÉS VIDÉKEN EGY HÓRA 4000 K.
EGYÉB SZÁM ÁRA 200 K.

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP
FELELŐS SZERKESZTŐ:
KOLOSVÁRY-BORCSA MIHÁLY

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
DEBRECEN, PIAC-UTCA 59. SZÁM
TELEFON 3-48. SZÁM.

Pápuák közt

Oceánia szigellakói békés, nyugodt életet éltek. Nagy Szellemük ellátta őket minden jóval, ami ugyan nem volt sok, mindössze egy-egy marék füge a gyomornak és egy-egy fügefalevél a gyomor alá. Azért ne gondoljuk, hogy műveletlen emberek lettek volna. Mert például, ha egybelet nem, ismerték a pénzt s aranyból vert lemezekre isteneik és régi királyaik képmását nyomatták. E csereeszköznek jó hasznát látták, mert a szomszéd szigetek szívesen adtak érte tarka tollakat, meg festéket, amivel sötét irhájukat tetovírozták.

De a csendes, boldog időknek egyszerre csak vége szakadt. A két tenger felől egy napon fehérarcu, emberformájú lények érkeztek, akik ugyancsak feldúlták a szigetvilág paradicsomi életét. Először is valami mérges vizet hoztak magukkal, melyet alkoholnak neveztek. Ez az ital valami örjögő mámorba ejtette a benszültöttek ezreit, hogy utána lelki tompaság és százféle testi nyavalya szálljon rájuk. De hagyják! A fehérarc nagyobb bajt is zuditott a fejükre. Rútul megcsalta őket, mert amikor megismerte az őslakók pénzét, egy kétfőre hasonló pénzdarabokat veretett s azokkal árasztotta el az egész polinéziát. Mondom a pénz külseje szakasztott olyan volt, mint a régi; istenek, ősi királyok arca volt ráverve. És mégsem ért annyit, mint a régi. A "fehérarcok" ilyen pénzt adtak az árukért, később ilyen adtak kölcsön, vagy ilyenekkel fizették vissza a jó aranyban bőven kapott kölcsönöket. A jó szigetlakók azonban tapasztalni kezdték, hogy ez az új csereeszköz a szomszéd népek nem akarták elfogadni. Vagy ha immel ámmal elfogadták is, tiszta vagy százszor kisebb értékben, mint az ő egykori pénzüket. Nem tudták felfogni, mi lehet ennek a bajjának oka. Hiszen a fehérarcok színi, mint az isten- és király- mint az övé. oka a nagy et oka az

A fajvédelem utja vezet a magyar nemzet feltámadásához

Numerus clausus kell minden vonalon a magyarság védelmére - A magyar nép csak a maga erejében bízhatik A fajvédő vezérek nagy beszédel Friedrich István budapesti beszámolóján

Budapest, október 1. Diadalmos napja volt a fajvédő gondolatnak vasárnap Budapesten, amikor is Friedrich István képviselői beszámolóján tüntetett sokezer fővárosi választó a keresztyén ellenzék programja mellett. A gyűlésre szorongásig megtelt a régi képviselőház hatalmas ülésterme s a kinmaradt publikum tizezrei lepték el a Múzeum-kertet és Sándor utcát. A rend biztosítására kivonult nagyszámú rendőri készütségnek azonban semminemű dolga nem akadt, mert ülés végeztével az óriási tömeg méltóságteljes nyugalomban oszlott el.

Négy óra után kezdődött meg a beszámoló ülés, amelyen megjelentek Gömbös Gyula, Friedrich István, Eckhardt Tibor, Zsilinszky Endre és Lendvai István nemzetgyűlési képviselők s Anka János, a Nép szerkesztője.

Förster Aurél, volt képviselő mint korelnök, néhány szóval megnyitotta a gyűlést és átadta a szót Friedrich Istvánnak,

ez az ország akkor is talpra fog állni, ha nem vesz fel külföldi kölcsönt.

Ha becsületes a kölcsön és jó feltételek mellett adják, hát jöjjön, de ha azért hozzák, hogy ezt a ma uralkodó gazdasági rendszert alátámasszák, akkor mi vétőt emelünk a külföldi kölcsön ellen.

(Óriási zaj! Nem kell a külföldi kölcsön! Nem kell alamizsna!)

Minket az sem érdekel, mit tizen nekünk Benes, hanem az, hogy mit csinálnak Benes hazájában a mi derék tót testvéreink!

A tótokat leikeseen megéjlenzik és a tetszészaj Hlinka, Radics és Hitler nevének említésekor újból és újból kitör.

Örülök, hogy Bársony János, a lépő tudományegyetemi rektor (Zajlás) nem helyezkedik a probléma elsibolásának az álláspontjára kiáltott az ifjuságnak:

Tartsatok ki az intranszignenszonalista irány mellett!

(Éljenzés.)
vidéken a választásokon már a zsidó párt is felvette a harcot. A zsidó párt, ha itt is mindemokrata és egyéb nevek tisztességgel kimondanák, a zsidó párt.

Budapest ma Középeurópa színpadának helye lett. (Derűtség.)
vigyáznak, Budapest a mi fővárosunk és barátaink nevében is ki-

aki percekig nem jut szóhoz a tomboló éljenzéstől.

— Az első nemzetgyűlésnek, amely kilencven százalékában keresztyén nemzeti alapon állott — ugymond — alkotmányjogi kérdéseket kellett volna elintéznie, de ezt nem tette. Jött a második nemzetgyűlés. A miniszterelnök ur (Óriási zaj. Le vele!) megjelent a magyar nép előtt, mint a keresztyén nacionalizmus apostola és kérte a magyar nép bizalmát. Megint összeült a nemzetgyűlés, megint lett egy többség. Amikor az ébredő magyarok ezt a társaságot hatalomra segítették, hálából csunya puccstársaságnak deklarálták őket. Ezt a nemzetgyűlést is utólrta a sorsa, azt mondják, mindez azért van, mert rosszak a a házszabályok.

Ebben az országban a győzelmi lobogó a spekuláció kezében van, amely a szemetekbe vicserog: boldondok, minék dolgoztok,

Nagy hiba volt az egész magyar politikát egy kérdéses külföldi kölcsön reményére felépíteni. Mi azt állítjuk, hogy

jelentem, hogy a keresztyén ellenzéki blokk a fővárosi választásokon is fel fogja venni a harcot a legintranszignenszabb állásponton.

— Még csak annak akarok kifejezést adni, hogy mi azon furesa állásponton vagyunk, hogy közéleti férfiak, magas állami funkcionáriusok nem fogadhatnak el senkitől semmiféle kedvezményt. Mi ezt súlyosan ítéljük meg s nézetünk szerint az ilyen uraknak azonnal félre kellene állniok a közélet teréről.

Elképzelhetetlennek tartom, hogy felelős állásban levő férfi a sógorát nevezzék ki. (Felkiáltások: Pubi!) Mi ezt türhetetlennek tartjuk.

Szűnni nem akaró tapsorkán közöpett lép a szónoki emelvényre

Gömbös Gyula.

— A magyar falu is — ugymond — részt kíván venni Budapest politikai életében. A fajvédő csoport nevében kijelentem, hogy a főváros a miénk, a fővárost a mi őseink alapították. Ebben a fővárosban nem a kompromisszumos politika fog dönteni, hanem a

két intranszignencia fog egymással szemben állni, a zsidó és a keresztyén fajvédelem.

A fajvédelem gondolata ma már világgondolat. Nem magunkért csi-

náljuk a politikát, hanem a nemzet örökévalóságáért. Bejelentem Budapest népe előtt, elszántan megyünk a harcba! (Taps.) Minket semmi földi erővel nem lehet eltéríteni, amikor a magyar tehetségek szabad érvényesülését akarjuk biztosítani. Nem ismerünk különbséget magyar társadalmi osztályok között. Az új Magyarország legnagyobb katasztrófája, hogy:

nem az a faj áll utunkban, amely ellen küzdünk, hanem a keresztyének,

atiknek anyagi vonatkozásai vannak ezzel a fajjal. Elsősorban ezektől kell megtisztítani a közéletet.

Ha a magyar fajvédelem elveit helyesli a Pázmány Péter Tudomány Egyetem egyik büszkesége, Bársony János, ha helyesli a magyar ifjuság a magyar dolgozók tömege, akkor én azt mondom minden okoskodás és rabulisztika dacára, hogy ez az út, melyen mi járunk, a nemzet biztos jövőjének útja! (Ugy van! Nagy taps!)

Bethlen István miniszterelnök nyilatkozatában súlyos ellemondás van. Azzal hitegetik a magyar népet, hogy lesz külföldi kölcsön, csak nem tudjuk, hogy mikor, bár azt mondják, hogy gyorsan kell s nem tudjuk, milyen feltételek mellett adják. A lojális külföldi viszonyt anakronizmusnak tartom. Olyan helyzetben vagyunk, hogy a belső kérdések egyelőre fontosabbak a külsőknél. A keresztyén ellenzéknek ebben a kérdésben csak egy lehet az álláspontja.

Először önmagunkban bízunk.
(Ugy van!) Előbb mi akarjuk megrenóvalni a gazdasági életet, ahogy Bud János miniszter mondta, aki a buzaexportnál a zsidómalmokkal szembehelyezkedett. Ebben az országban van elég gazdasági erő, de hiányzik az alkotó szellem a kormányzati politikából. (Ugy van! Nagy taps!) Bársony Jánossal együtt

a numerus clausust kívánjuk mi is, de nemcsak az egyetemeken, a hitelkérdésben is, a magyar kultúra irányításában és ami legfontosabb, a magyar föld elosztásánál is.

(Óriási éljenzés.) A magyar fajkövetelje vissza a földet azoktól az idegenektől... (Tomboló tetszés.)

— A zsidó nagytőke csak a keresztyén magyarok zsenialitásából él — folytatja. — **Mi tiszta keresztyén ipart, kereskedelmet, keresztyén munkát akarunk!** (Taps és éljenzés.) Keresztyén testvéreim álljatok mellénk a harcban,

vágjátok magatokat keresztül a zsidó fronton, hogy velünk együtt ünnepelhessék a magyar feltámadás napját!

Tomboló tapsorkán szüntelen viharzása közben kezdte meg ezután beszédét

Lendvai István.
Cegléd köszöntését tolmácsolta, majd megemlékezett Apáthy László

százados tragikus halálának évfordulójáról.

— Balatonfüreden egy nem felelőtlen elem,

Magyarország belügyminisztere azt mondotta: Nem fontos, mekkora egy ország területe...

A tömegből elementáris erővel tör ki a felháborodás: *(Gyalázat! Le vele! Neki nem fontos! Ingyen részvények!)*

— Továbbá nem fontos — mondja Lendvai — a belügyminiszter szerint, hogy ezen a területen hány magyar él. Ennek a rendszernek a következménye, hogy ma holnap egy magyar sem él ebben a tizenhárom megyében. Mi fontos ennek a rendszernek? A saját bársonyszékének területi és politikai integritása!

Szól a fővárosi politikáról, majd Héjjas Ivánt említi, mire hatalmas éljenzés hangzik el.

— 1923 szeptemberének kellett elérkeznie — mondja Gömbös és Friedrich kézfogására célozva — hogy a

budapesti és a szegedi ellenforradalom találkozók.

(Lelkes éljenzés.)

Az én katolicizmusom annak a korbácsnak a katolicizmusa — mondotta végül — amellyel Jézus a siberket kiverte a templomból. — Minket börtönnel sem lehet elriasztani. Vállaljuk az üldözést, mert mi, a „kalandorok“, az „alapszabály ellenesek“.

megfogjuk teremteni a keresztény Magyarországot, amelyért élünk és halunk.

A lelkesedés még egyszer végigsugott a termen, majd az ülés a Himnusz eléneklésével véget ért.

Butorozott szobát

keres lehetőleg azonnaira nőtlen, fiatal uriember.

Telefon 3-48. Hajdúföld kiadóhivatala

Nagy tüntetések Münchenben a monarchia mellett

Ruprecht trónörökösét mint királyt ünnepelte a bajor nép Nem kiáltották ki a rajnai köztársaságot - Véres zavargások Düsseldorfban - A franciák letartóztatták a Düsseldorf rendőrséget - Hitler felhívása a bajor néphez

Az európai helyzet nagyjában változatlan. A német kormány további erőfeszítéseket tesz, hogy a birodalom nyugalmát teljesen megőrizze, ami jelentéktelen kommunista merényletektől eltekintve, látszólag sikerült is neki. A berlini kormány részére tagadhatalanul a bajor nacionalista mozgalom a legveszélyesebb, de ezt sikerült ideig óráig elodáznia Kahrnak, mint a birodalmi kormánybiztosnak kinevezésével. Kahr személye a birodalmi kormánynak nem valami rokonszenves, mert nyilvánvaló, hogy a berlini félvörös irányzat szempontjából egyáltalán nem megbízható, mert hiszen

Kahr sohasem tagadta el nemzeti érzelmeit,

azonban a berliniek tudatában vannak annak, hogy a kormány megbízott rendíthetetlen híve az egységes német birodalomnak és minden tőle telhető módon meg fogja akadályozni a birodalom egyes részeinek elszakadását. Berlinben ugyanis ugyanis úgy fogják fel a dolgot, hogy *Hitler és Ludendorff* megmozdulása tulajdonképpen a Berlintől való különválásra irányuló törekvés. Ezzel szemben azonban kétségtelen, hogy a két vezérnek

egyáltalán nem célja Bajorország elszakítása,

hanem csak a *berlini télen kormány eldöntése* és az erős német nemzeti gondolatnak megfelelő irányzat uralomra juttatása. Ezek előrebocsátása után senki sem fog meglepődni azon, hogy *Kahr, Hitler, Ludendorff* meglehetősen harmoniában működnek együtt. Ennek a legjellemzőbb igazolása az a körülmény, hogy a müncheni háziéreted tegnap meg-

tartott ünnepén, amelyen a hősök emléktábláját leplezték le,

hatalmas tüntetés nyilvánult meg a német nemzeti eszme és a monarchia mellett.

Az ünnepélyre mintegy 20 ezer volt katonája az eszrednek jött össze, akikhez hatalmas tömegek csatlakoztak. Az ünnepen résztvettek az összes nemzeti szervezetek, megjelent *Ruprecht* trónörökös, a bajor kormány, *Kahr* birodalmi megbízott, *Hitler*, valamint *Ludendorff*, számos magasrangú katonatiszttel. Az emléktábla leplezése után a müncheni katonaság, rendőrség, a régi háziéreted volt katonái, majd az egész ünneplő tömeg elvonult a trónörökös előtt és hosszú ideig viszhangoztak a lelkes kiáltások,

éljen Ruprecht király.

A bajor nép monarchista érzelmei közismertek, azonban ilyen nyílt állásfoglalás még sohasem történt s ma már a *berlini kormány a legnagyobb bizalmatlansággal viseltetik Kahr személye iránt.*

A berlini kormány egyébként tovább vergődik. Egyes hírek szerint állítólag kérést intézett volna a francia kormányhoz, hogy kezdjék meg végre a tárgyalásokat. A francia kormány ez ügyben még nem döntött. Nézetünk szerint, ha meg is kezdődnek a tárgyalások, azokat mindaddig húzni fogják, amíg a franciák régi tervüket,

az önálló rajnai köztársaságot meg nem valósították.

Mihelyt azonban sikerült nekik a Rajna melléket a német birodalomtól elszakítani s abból Rajnai Szövetség néven új köztársaságot, mint

ütköző államot létesíteni Németország és Franciaország között, minden bizarron

megfognak egyezni a franciák a berlini kormánnyal.

Franciaországnak erre irányuló működése régóta tart. Most, miután Berlint kapitulációra bírta, megteszi új sarkuzását, hogy nyíltan is megkezdje a rajnai köztársaság felépítését. Erre mutatnak azok a tüntetések, amelyek tegnap Düsseldorfban lefolytak. Hír szerint, mintegy

20 ezer ember vonult fel az utcákon, hangoztatva a birodalomtól való elszakadást

és a rajnai szövetségbe való tömörülést. A tömegben vajmi kevés düsseldorfi vett részt, legnagyobb részt a megszállott területek más vidékeiről

francia katonák vonatokon érkeztek a városba

A tüntető tömeget a német rendőrség szét akarta oszlatni, mire a francia katonaság kivonult a tüntetők védelmére és

letartóztatta a rendőrséget.

A szeparatisták később is zavargásokat idéztek elő, amelynek során összehüvelykült a rendőrséggel. Később ismét beavatkozott a francia katonaság és az eddigi hírek szerint, *mintegy 60 súlyos sebesültje van a harcoknak.*

Német jelentések szerint egyébként a szeparatistáknak niucs nagytáboruk. Az elszakadási mozgalom ellensúlyozására egyébként Kölnben hatalmas arányú népgyűlés volt, amelynek résztvevői a birodalomhoz való ragaszkodásuknak adták tanujelét. A németországi állapotok tehát változatlanul súlyosak.

a bajor nemzeti mozgalom egyáltalán nem jutott holtpontra,

sőt a legújabb hír szerint *Hitler kidltváyyt intézett a bajor néphez, melyben elrendeli, hogy minden bajor jelentkezni köteles.*

A göteborgi kiállítás.

Irta: Dr. HUSS RICHÁRD.

A jubileumi kiállítás mellett Göteborg még más, jelentős kiállításokkal is részt vett az egyetem ünnepi örömben. A nyáron Németország is újból több árumintavásárt rendezett. Bécsben ez még le sem zajlott teljesen. A bécsi városházán nagyszabású baromfi-, főzelék- és gyümölcskiállítást tartanak. Göteborg pedig a 6-ik svéd árumintavásárt rendezte, míg a 22-ik általános svéd mezőgazdasági kiállításon a svéd mezőgazdaság mai állapotát mutatta be. Svédország is amaz államok közé tartozik, hol a földművelés nagy akadályokkal küzd. De technikai fölvirágzása óta csak annál jelentékenyebb lett még e téren is. A fejlődés egészen a germán kapás-földműveléstől kezdve látható itt. A legkezdetlegesebb gazdasági eszközöktől a gépekig való átmenet élénk tünteti a germán földművelés fejlődésmentét.

A léghajókiállítás ugyanitt van. Sajnos, megérkeztemkor a repülőnap már lefolyt, pedig a léghajózás mesészerű teljesítményeket mutatott be itt.

A kertészkiállítás lehetővé tette az északi államoknak, hogy ezen a téren is bemutassák fejlettségüket. Bámulatos, mit nem képes az ember e tekintetben a természettől kicsikarni.

A gépköcsi kiállítás, mely szintén a jubileumi kiállításához kapcsolódik, alkalmat nyújtott Göteborgnak megmutatni, hogy a gépköcsi gyártásban is az elsők közt halad.

A gépköcsi-kiállítás teremt most egy nemzetközi városépítészeti kiállítás veszi át. Bő alkalmat nyújt ez építőművészeknek, mérnököknek egyaránt, hogy megmutassák, mily igényeket kell a modern építészetnek kielégíteni s mint oldhatók meg e föladatak. A mai városi életnek annyi szükséglete van, hogy már egyszer valóban kívánatos e kérdésekről legalább elvben dönteni. A fő feladat, melyre ez a kiállítás vállalkozott, a *családi házzal* összefüggő problémák sorozatát akarja megvilágítani, bel- és külföldön egyaránt. Világos, hogy itt is sok szociális kérdés játszik közre és hogy a munkáskérdést, mely Svédországban szintén egyre tovább terjed, hasonlóképp tekintetbe kell venni.

E nagy háttérre rajzolódik most már az egyes részletkiállítások élete. Bármelyik ezek közül természetesen nemcsak külön tanulmányt, hanem külön előismereteket is követel, amire persze egyenlő mértékben senki nem lehet képes.

Mégis, a következő cikkeken megkísérlem, hogy megismertessem az olvasóval a jubileumi kiállítás lényegét. Nemcsak Göteborg és Svédország kulturképe ez, hanem történelmi alapra építve az egész északi.

A kiállítási főépület bejáratánál III. Gusztáv mellszobra köszönti a belépőt. Az Egyesült Államok emeltek ezt a legelső uralkodónak, ki barátsággal fordult feléjük s közbelépett függetlenségükért.

Glaubensfreiheit für die Welt
Rettete bei Breitenfeld
Gustav Adolf Christ und Held.

Am 7. September 1631.

(A vallásszabadságot a világ számára Breitenfeldnél a keresztényen hős, Gusztav Adolf mentette meg 1631. szeptember 7-én.)

Igy hangzanak az egyszerű szavak a szobor talpazatán. Erősen jellemző vonás ez. Svédországot úgy tünteti elénk, mint a vallásszabadság országát, mint erősen keresztényen, s mindenekelőtt protestáns államot. Korábban a katolicizmust tiltották és üldözték is itt. Maig a protestantizmus alkotja az ország főerejét.

Az egyház-művészeti kiállítás azonban visszanyulik egészen keresztényiség fölveteléig s mielőtt Nyugat-Svédország, götland, Bohuslánd és vidékét tárja szem elé. Maga keresztényiség szintén nyugati volt Svédországba s 900-tól főleg Anglia révén terjedt svéd keresztényen művészet kb. 600 óta indul fejlődésnek s még jellegű. Az egész középkori művelés angol-szász bélyeget visel. Az

keresztényen, svéd király, Olof Skötkonung 1008. táján keresztelkedett meg. Ettől fogva különösen nagy az egyházi művészet. Böven tanúsítja ezt a sok faragott faoltár, szent jeleneteivel. 1200 körül végre megszűnik az angol térítőtevékenység s vele az angol befolyás is. De már 1104 óta érezhető a hamburgi és és brémai érsekség révén a németek hatása is. Csakhamar észrevehető lesz a francia hatás nyoma is, főleg a ciszterciák és premonstreiek útján. Kezddik a kőfaragás művészetének dala s ez ismét a francia művészet s Dániára vihető.

Kb. 1200

az egyházi századok jelentősége

Körözik Garami Ernőt

A megérdemelt bűnhődés elől külföldre menekült Garami Ernő az elmúlt évben *Forrongó Magyarország* címen Bécsben könyvet írt, amelyben *aljas módon rágalmazta a Kormányzót.*

A gyalázkodó könyvet megjelenése után Magyarországon elkobozták s tőle a postai szállítás jogát is megvonták. Az ügyészség most külön vádiratot készített el a gyalázkodó szennyírat miatt és vádat emelt Garami Ernő ellen kormányzósértés és a magyar állam megbecsülése ellen sajtó útján elkövetett vétség miatt.

Arra való tekintettel, hogy Garami Ernő külföldön él és kormányzósértés vétsége miatt mint távollévt felelősségre vonni nem lehet, a vádhatóság elkészítette Garami pontos személyleírását és indítványozta a vizsgálóbíró előtt, hogy mint szökésben levő ellen körözést levelet adjon ki.

A vizsgálóbíró ennek az indítványának eleget tett és így most *Garami Ernő országos körözés alatt áll.*

Nusz millió korona gyűlt össze a Vöröskereszt-napon.

Minden tekintetben nagy siker mellett folyt le vasárnap a Vörös kereszt nap, amely a szebbnél szebb ünnepélyek sorozata volt. Debrecen város nevelésügyi közönsége nemcsak áldozatkészséggel sietett adományait elhelyezni a jótékony oltárán.

A Vöröskereszt-nap 10 órakor impozáns diszfelvonással kezdődött,

amelyben részt vettek az összes debreceni cserkész csapatok, iskolák, dalárdák, a kórházak ápolónői és a mentők. Kár, hogy a felvonulás szépségéből olyan sokat levont a zsidó iskolák jelenléte. A helybeli jeshiva vizesorrú növendékei rendetlenül tülekedő csoportjai a ment egy részét teljesen megzavarták fegyverzetlenségükkel. Ettől eltökélte az egész ünnepség zavaralanul és

a legteljesebb siker jegyében folyt le.

Jól sikerült a délelőtti korzó ünnepély, a gyermekszínház, babakiállítás. Igen szép látványt nyújtott a Kossuth-utcai ünnepély, amelynek keretében számtalan apróbb mulatság, gyermekszínház, konfetti csata stb. zajlott le. Élvezetes volt az Albert féle vendéglő előtt nyíltszínpadon megtartott színi előadás és a színházi disztribúció. Ezen mutatkozott be a nemrég megalakult 60 tagu symphonikus zenekar is, amely első szereplésével is nagy sikert aratott.

A délelőtti órákban serényen folyt a gyűjtés a jótékony célra. Az utcákon felállított sátrakban Debrecen város urti társadalmának asszonyai, leányai árusították az italokat, süteményeket és a virágokat. Szép eredménnyel járt a házankénti gyűjtés is.

Általában a Vöröskereszt nap sokat jövedelmezett a jótékony célra. A begyűlt összeg összeszámlálása még folyik. Az eredményt körülbelül

20 millió koronára becsülik.

A Vöröskereszt nap rendezésére elismerésreméltó szép munkát végzett az ünnepségek megrendezésével s elismerést érdemel azért a fáradozó hatatlan buzgalomért, amellyel a jótékony cél érdekében fáradozott.

Háromezerhatszáz földnélküli van Hajduböszörményben

Sürgősen meg kell oldani a böszörményi földkérdést

(A Hajduböszörményi tudósítójától.) A nagy hajdu város utcáin sűrű porfelleggel kerget maga előtt az őszi szél. Az ember akármerre is megy, mindenütt ez a nehéz szürke por kavarodik a szemébe, mintha csak a természet is azt akarná, hogy aki idejön, ne lássa meg a város sok minden titkolni valóját.

Mert bizony Booskay városában sok minden van, amit nem látnak az idegenek, sem azok, akik oda-fünt az ország sorsát intézik.

Legnagyobb és legszomorúbb nevezetessége a városnak, hogy Csonka-Magyarországon ma itt van a legtöbb földnélküli. A nincstelenek, földnélküliek háromezerhatszáz főnyi tömege súlyos teherként fekszik meg a várost, amelyben a földbirtokreformot még mindig nem hajtották végre.

Háromezerhatszáz hajdu van itt, akiknek a nagyságos fejedelem, Booskay István adományozta földből nem jutott már több, csak egy sirhantra való.

Hajduböszörményben a nyáron több mint ezer földmunkás maradt cséplési, aratósi munka, — kenyér nélkül. Ezer magyar családnak nem lesz a télen mit ennie. Ezer magyar család félt bizonytalansággal tekint a közelgő, nyomoruságot hozó tél elé.

Már most is elborította a várost — különösen a külsőségeket, kert-ségeket — a nyomor dagálya. Csupa szomorú, lerongyolt nyomorgó ember, beesett arcok, tört fényű szemek, amikből már régen kioltotta a lángot a meddő harc kilátástalansága.

Esze Tamás népe

Mindenütt ezekkel a csüggedt, fáradt emberekkel találkozok, aki ide jön. Emberekkel, akiknek egyetlen problémájuk a földkérdés, egyetlen céljuk a kenyér — amelyért legtöbbször hiába küzdenek. Ezekből az egykor napsugaras, nyílt arcokból kiszivta már az élet pirosságát az orosz mocsarak tüdőorvasztó gőze, a Doberdó éjszakáinak halálos lehellete és itthon a nélkülözés.

Önkéntelenül is Esze Tamás kúruc vezér mezitlábasai jutnak az ember eszébe, ha ezek az esett, tört testű magyarok kerülnek eléje. Mert talán csak azok lehettek ilyen lerongyoltak, szenvedők és azok tudtak csak a szenvedésben ilyen igazán magyarok maradni.

Ezt a népet a nyomor, a nélkülözés nem tudta a vörös izgatók karjába sodorni. A hajduböszörményi földnélküliek keresztjén nemzeti alapon szervezkedtek és a keresztjén eszme jegyében igyekeznek maguknak jogukat biztosítani.

Még májusban alakult meg a Magyar Nemzeti Munkáspárt, amelynek keresztjén lobogója alatt 6500 földnélküli és földmunkás sorakozik erős táborba. A párt elnöke Zolnay Márton. Egyszerű, nyílt tekintetű, nyílt gondolkodású magyar ember, aki páratlan energiával tömörítette a Nemzeti Munkáspárt táborába a hajduböszörményi földnélkülieket. Ő adja meg most nekem azokat a felvilágosításokat, melyekre szükségem van.

Háromezerhatszáz földnélküli van a városban — kezdi — és a földbirtokrendező bizottsági tárgyalások még mindig nem kezdődtek el. Talán ha igaz, október végén jön Bahu-

nek Elemér táblabíró, hogy letárgyalja a földnélküliek ügyét. Eddig hiába kérvényeztünk, hiába jártunk Ponicusztól Pilátusig, nem törődött velünk senki. *Kisbérletet is csak 40 ember kapott 3600 közül!*

Pedig mikor a tavaszon láttuk, hogy földet már ugyse kapunk, legalább kisbérleteket akartunk szerezni az embereknek. Mindenütt csak közönyt, nemtörődömséget, rosszakaratot tapasztaltunk.

Ha a városháza lerogyik...

1922-ben — folytatja Zolnay Márton — még a város földjein is kaptak bérleteket a földnélküliek. — Ebben az esztendőben azokból is kismiszták őket. Az árverésen a város úgy felhajtatta a bérletek árát, hogy a szegény nincstelenek képtelenek voltak megfizetni a bért. Hat mázsa búzát is ígértek egyes gazdák egy hold föld béréért.

Akkor elmentünk a polgármesterhez. Küldöttségileg kértük, hogy a földmunkásoknak adjanak a város földjeiből jutányos áron földbérleteket. Lássák be a nyomoruságos helyzetünket, legyenek velünk szemben méltányosak.

A polgármesterhelyettes ezt válaszolta:

— *Nem ismerem méltányosságot, még ha rám rogyik is a városháza teteje!*

A református egyháznak is volt 120 katasztrális hold bérbeadó földje. Hiába kértük, ebből sem adtak a nincsteleneknek bérletet.

Memorandummal fordultunk a kormányhoz azért is, hogy a nyáron munkanélkül maradt földmunkásoknak adjanak munkát. Teremsenek munkaalalmat. Még csak nem is válaszoltak a kérvényünkre. A kérvényt állítólag a földművelésügyi miniszteriumból véleményezés végett leküldték a városhoz, Onnan azonban azzal küldték vissza, hogy aki dolgozni akar, az kap munkát. *A kérvény visszament — de munkát nem kapott senki sem.*

Igy bukott meg a népkonyha terve is. Mert egy népkonyhát akartak felállítani, hogy a nyomorgók közül legalább egynehányan tudjanak a télen élelmet adni. A gyűjtés meg is kezdődött — de a népkonyha céljaira nem adakozott senki sem.

Beszélgetni sem szabad

Ezenkívül a Nemzeti Munkáspárt állandóan ki van téve az üldözéseknek is. A gyűléseinket nem engedélyezik. A multkorában lentjárt a kerület volt nemzetgyűlési képviselője, dr. *tasnádi Kovács József*. Ebből az alkalomból gyűlést akartunk tartani. A rendőrség betiltotta. Vasárnap lévén, a párhelyiségben több ember tartózkodott. Ezek közt megjelent *tasnádi Kovács József* és elbeszélgetett velük ügyesbajos dolgokról.

Másnap a pártvezetőséget megidéztek a rendőrségre. Az a vád ellenünk, hogy titkos gyűlést tartottunk. Bizony-bizony még volna itt több olyan dolog, amiről sokat lehetne beszélni, de amiről jobb hallgatni — mondja Zolnay — mert hát... és elhallgat, csak a kezével jelzi, hogy miért.

Mi lesz a télen

Ujra a földnélküliek ügyére tereli a szót. Arra a háromezerhatszáz hajdura, akiknek a jussán, Booskay donatióján zsidók gazdálkodnak.

— Legujabban — mondja — már a vörös bujtogatás is felütötte a fejét az emberek között. Zsidó pénzen lázitanak ellenünk. S ha az OFB rövidesen nem segít, csak az Isten tudja, hogy mi lesz a télen...

Mi lesz a télen? Ezt kérdezi az az éhező ezer magyar család, amelynek a hajduböszörményi terméseiből nem jutott kalász. Erre a kérdésre vár választ a föld népe, amely még ma magyar hittel tart ki a keresztjén lobogó alatt, de amelyet, ha így folynak tovább a dolgok, előbb utóbb a vörös izgatók, a zsidók kerítenek hatalmukba. S akkor majd a hatalom birtoklói, a nép sorsának intézői vehetik fel ezt a kérdést:

— Mi lesz?

(ml.)

A vonat elé vetette magát egy asztalos tanuló

Hétfőn délután a vagongyár mellett, a 3 as óránál öngyilkossági kísérlet történt. *Egeresi Gábor* 18 éves asztalos tanuló, Vigkedvű Mihály utca 18. szám alatti lakos az arra haladó vámospércsi vonat elé vetette magát. A kerek

a jobb oldalát, jobb combját teljesen összeroncalták.

A mentők gyorsan a helyszínére érkeztek s első segélyben részesítették, majd beszállították az életunt fiatalembert az egyetemi külső klinikai telepre. Állapota életveszélyes. A rendőrség részéről *Szabó Gyula* rendőrfogalmazó szállott ki és hallgatta ki a fiatalembert.

Hozzájáruló elbeszélése szerint *Egeresit* pár nappal ezelőtt szülei erősebb

szóbeli dorgálásban részesítették,

mivel egyes dolgait elhanyagolta. A fiatalember rendkívül szívére vette a dorgálást s azóta kerülte a szülei házat. Vasárnap már társai, akikkel a Vörös Kereszt ünnepélyen találkozott,

buskomornak találták a máskor oly eleven *Egeresi Gábor* t.

Egeresi hétfőn kiment nagybátyja *Emerich*-telepi lakására s mikor onnan visszatért, kísérelte meg az öngyilkosságot. Az öngyilkossági kísérlet ügyében megindult a vizsgálat.

ATROCITÁSOK

Szabadkőműves nehézsülés Purjesz bába segédlete mellett.

A szimbolikus nagypáholy tendenciájú szemétpapírosa a szövetkező és gyűlölet lángjának ébrentartásával vádolja meg *Bársony János* professzort, a világhírű növénygyászt. Az ősz tudós prorektori beszédében a numerus clausust igyekezett oltalmába venni, — a *Világ* természetesen lehuza róla a keresztvizet, a tudományt és Semmelweiss-gyalázást ordít, mert *Bársony János* egyenesen az ő tanszékében mer ülni. A minősíthetetlen cionista támadás hátamögött a nemzetközi zsidóság defetista képe vigyorog, a sorokon a faji öntudat és haszonlesés robog végig, a sorok között pedig a nemzetrombolás és tudománygyalázás kaján szelleme uszít a magyar nemzet és a magyar tudomány ellen. A cikkirő tintazraelita láthatólag nehezen szülte meg a születési eszmefuttatást, — azt is mondhatnánk, hogy halvaszülte. Mikor elolvastuk, rögtön az jutott az eszünkbe, hogy a numerus clausust a születések terén is be kellene hozni.

Hirdessen a Hajduböszörményben

Az Est legújabb perfidiájának epilógusa

Kozma Miklós megbélyegzi a klajnármíni hamisítást

Budapest, október 1. Ismeretes az a felháborítóan botrányos ügy, amelylyel az *Az Est* egyik legutóbbi számában akarta becsapni gyanútlan olvasóit, úgy tüntetvén fel a miniszterelnöknek a *Magyar Távirati Iroda* részére adott nyilatkozatát, mintha azt az *Az Est* számára tette volna.

Ebben a klajnármíni hamisításban most kimondotta leveldi Kozma Miklós miniszteri tanácsos, a *MTI* vezetője az utolsó szót alábbi nyilatkozatában, amely jellemző az egész sifersajtó és tintazsidóság erkölcsiségére és tisztességérzetére:

Nyilatkozat

Az *Az Est* mai számában *Lestyán Sándor* foglalkozik azzal a nyilatkozattal, amelyet az általa tölem perfid módon készült, az egész magyar sajtónak szánt miniszterelnöki nyilatkozattal kapcsolatban tettem. *Lestyán* nyilatkozata kertes, amelyből kiderül, hogy ő felelős azért, hogy a nyilatkozat, mint az *Est*nek tett nyilatkozat került lapjába. Míután így a felelősség őt terheli, az ő eljárása volt az, amely

kvalifikálhatatlanul perfid.

Lestyán nyilatkozatában nem meri tagadásba venni nekem tett ígérteit. Ezek után megállapítom, hogy *Lestyán* a tudósítást nem tisztességes módon használta fel. A tényállást így megállapítva, ebben az ügyben többet nem nyilatkozom. *Kozma Miklós s. k. miniszteri tanácsos, a Magyar Távirati Iroda vezetője.*

Mintagazdaságok a vitézi telkeken.

A Tiszántúli Mezőgazdasági Kamara kiállításán — amely most zárult le — nagy feltűnést keltett a sarkadi „Tisza szakasz” vitézeinek gyönyörű kollekciója, amelyet külön díszkönyvvel is tüntetett ki a bíráló bizottság.

A Tisza szakasz vitézein kívül még számos vitész vett részt a kiállítás szobánál-szobánál kalászkokkal. A vitézek, akik alig egy-két éve kapták meg vitézi telkeiket, ez alatt a rövid idő alatt is

gyönyörű eredményeket produkáltak.

A Mezőgazdasági Kamara fáradságos, de eredményes munkája elismerésül több vitéznek adott díszoklevelet. Oklevelet és 30,000 koronát kaptak a Tisza szakasz vitézei, vitész *Czeglédy Béla* (Debrecen) és vitész *Kiss István*, akiknek szép kalásza nagy elismerést váltottak ki a szakkörökből.

A vitézek, akik a csatatéren hősiességükkel mutattak példát, itthon az ekaszarva mellett is derekasan megállottak a helyüket s mintegy ezzel is beigazolták, hogy a vitézi telkek minden tekintetben megfelelnek annak a rendeltetésnek, amelynek eredetileg szánva voltak, tudniillik, hogy minden faluban és városban

egy-egy mintagazdaságot képezzenek.

Igaz ugyan, hogy a sarkadi vitézeknek könnyű dolguk volt, mert Sarkad község jó minőségű földet adott a vitézeinek, ellentétben Debrecennel, amely homokos és nem termő földet akar vitézi telkek céljaira felajánlani. Remélhetőleg a városi tanács — amely most fog foglalkozni a vitézi telkek ügyével — az utolsó pillanatban még módot fog találni arra, hogy *elsőrendű jó földhöz juthassanak a debreceni vitézek is.*

A kisantant fellépése a karcagi beszéd ügyében

A beszéd nem tartalmazott fenyegetéseket a kisantant ellen

A *Magyar Távirati Iroda* jelenti: Románia, az SHS állam és Csehszlovákia budapesti követei szeptember 28-án eljártak a m. kir. kormánynál és kifejezést adtak annak, hogy

meg vannak győződve a Kormányzó Ur őfőméltóságának, valamint a magyar kormánynak szomszédaival szemben táplált békés szándékairól,

barátságos módon felhívták a m. kir. kormány figyelmét arra, hogy a Kormányzó Ur őfőméltósága karcagi beszédének tartalmáról forgalomba

hozott híreket a külföldön, nevezetesen a szomszéd államokban igen kedvezőtlenül kommentálták.

A m. kir. kormány, utalva *Vass József* miniszterelnök-helyettesnek a nemzetgyűlésen szeptember 6-án a kormány nevében tett kijelentésére, megadta a kért felvilágosítást és újolag megállapította, hogy

annak a híresztelésnek, mintha az említett beszéd a kisantant államai ellen bármilyen fenyegetést tartalmazott volna, semmiféle alapja nincs.

A követek ezt a kijelentést tudomásul vették.

— **A Szent Anna utca elején tilos a teherautózás.** A Szent Anna-utca eleje, egész a Batthyányi-utca sarkáig szűk volta miatt nem alkalmas a teherautóforgalomra. A rendőrség most a teherautóforgalmat a Szent Anna-utca elején eltiltotta. A tilalom a Varga-utca, illetőleg Batthyányi-utcaig terjed.

— **Újságírók párbaja.** Vasárnap délelőtt 10 órakor a miskolci tüzerlaktanya lovardájában Puskás Jenő, a miskolci Magyar Jövő felelős szerkesztője, a debreceni Fehér Újság volt főszerkesztője súlyos feltételi kardpárbajt vívott *Damó Oszkár*ral, a miskolci októbrista zsidó Reggeli Hírlap munkatársával. Segédek voltak Puskás Jenő részéről *Ronkay János* és *Juhász Géza* szízesek, *Damó Oszkár* részéről dr. *Forgách Dezső* ügyvéd és *Ferenczy Károly* könyvkereskedő. A második összecsapásnál Puskás Jenő *Damó Oszkár* jobb csuklóján 5 centiméteres csontig hatoló vágást ejtett, mire az orvosok megállapították *Damó* harc képtelenségét és a párbajt bebiztosították. Ezzel a párbajdalal egyelőre véget ért az a személyes hársza, amelyet a Reggeli Hírlap szerkesztősége indított a Magyar Jövő szerkesztősége ellen.

— **Hármas honvédek bajtársi összejövetele.** A volt 3-as honvédek és népfelkelők bajtársi szövetsége szerdán, október 3-án este fél 9 órakor a *Gambinusban* összejövetelt tart.

— **Megdrágult a gyufa.** Budapestről jelentik: Ma a gyufa dobozonként 220 koronára drágult. Az államnak évi 20 milliárd bevétele lesz a gyufaadóból.

— **Ch. Percel Carola és Adler René** a modern táncok tanítását ma délután 5 órakor kezdik meg az Arany-Bika szálloda kistermében. Beiratkozni lehet ugyanott.

— **Hentesmesterek figyelmébe.** Értetem a szakosztály tagjait, hogy a testületi ügyész ur f. hó 3-án, szerdán este 7 órakor az új huszfogyasztási adóról, a készlet bejelentésének kötelezettségéről előadást tart, melyen mindenki saját érdekében megjelenni sziveskedjék. Elnökség.

— **A Borsod-Miskolci és Debreceni István gőzmalom** értesíti t. részvényeseit, hogy a legutóbbi tőkeemelés alkalmával kiadott elismervények újrészvényekre a társulat irodájában a hivatalos órák alatt kicserélhetők.

— **Butorozott szobát** keres lehetőleg azonnalra nőtlen, fiatal úri ember. Telefon 3—48.

— **Napsugár vagyonmentőben** (Piac u. 10.) tárgyak árverésre október 10-ig adhatók be délelőttöként 9—2 óráig.

HIREK

1923 október 2. (Kedd)

Prot.: Petra. Kath.: Örző a.

Időjárás: Hazánkban eső csak nyugaton és csekély mértékben volt. Az ég ma reggel nyugaton derült, keleten borult. A hőmérséklet kissé emelkedett, tegnapi maximum 21 fok Budapesten, ma reggeli minimuma 5 fok Egerben. Időjárás: Változékony idő várható helyenként esővel, később hősüléddel.

Közművelődési könyvtár: 10—12-ig. Csokonai-színház: Este 8 órakor: A szép asszony kocsisa.

Apolló: Nincs előadás. Vigaszínház: Az ezerarcú ember. Uránia: A legdrágább gyémánt.

A Luther Szövetség ülésén *Farkas Győző* felkész előadást tart németországi utjáról délután 6 órakor a vármegyeházán.

A mészáros mesterek értekezlete 5 órakor az ipartestületben.

Gyógyszerárak közül éjjeli szolgálatot tartanak: Megváltó, Arany Angyal, Muraközy, Magyar Korona, Bocska.

— **A ref. presbiterium ülése.** A debreceni református egyház október 3-án, szerdán délután 3 órakor az egyház tanácstermében presbiteri gyűlést tart *Nagy József* főgondnok és *Baltazár Dezső* püspök, lelkészelnök vezetésével. A presbiteri ülés tárgysorozatán tizenhét pont szerepel.

— **Farkas Győző előadása.** *Farkas Győző*, az evangélikus egyház lelkesze ma, kedden este 6 órakor a vármegyeházán, a Luther-szövetség gyűlésén rendkívül érdekes és magas színvonalú előadást tart németországi tanulmányutjáról, gazdag németországi tapasztalatairól, észleleteiről. Az előadás általános figyelmre tarthat számot.

— **Kinevezések Hajdu vármegyénél.** Dr. *Hadházy Zsigmond*, Hajdu vármegye főispánja dr. *Kovács Jenő* debreceni gyakorlóügyvédet, valamint dr. *Eötvös* püspökladányi ügyvédet vármegyei tb. alügyészekké, ugyancsak dr. *Görgey Márton* balmazújvárosi járásorvosot vármegyei tb. főorvossá nevezte ki.

— **Elkobozott „Megértés”.** Habsburgellenes politikai hetilap 45 ik száma hétfőtől kapható tőzsdékben, pályaudvarokon és fiókiadóban: Budapest, IV. Régiópost utca 15., II. 6. Telefon 48—69. Ára 400 kor. Előfizetés félévre 8000 kor.

— **Száz millió koronát,** hatvan millió, ötven millió, negyven millió koronát is nyerhet az új m. kir. osztálysorsjátékon. Hivatalos árak: egész 4000.— korona, fél 2000.— korona, negyed 1000.— korona. Rendeljen levelezőlapon október 8-ig, mert a sorsjegykészlet a nagy kereslet folytán huzás előtt elfogy. A rendelt sorsjegyeket és hivatalos játéktervet azonnal küldi a Bank Bank. Részvénytársaság Budapest, VI., Andrássy ut 60.

— **Elhunyt tanító.** Mint részvétellel értesülünk, *Bakóczy László* a hajduszóváti református egyház tanítója 22 éves korában elhunyt. A tehetséges fiatal tanító haláláról a gyászoló család a következő gyászjelentést adta ki: A legmélyebb fájdalom lesújtó érzetével tudatjuk, hogy forrón szeretett jó gyermek, testvér, sógor, unoka, unokaöccs, unokatestvér és jó rokon **Bakóczy László** a hajduszóváti református egyház tanítója reményteljes ifjú élete 22 ik évében, folyó év szeptember 30-án délelőtt fél 6 órakor, 3 heti súlyos szenvedés után elhunyt. Drága halottunk földi részzeit folyó év október hó 2-ik napján, kedden délután 3 órakor fogjuk a Loránffy-utca 11-ik számú házuktól a ref. egyház szertartása szerint a Kossuth utcai templomban tartandó ima után a Kossuth-utcai temetőbe végső nyugalomra helyezni. Végtisztességételtére rokonainkat, barátainkat, jó ismerőseinket, az elhunyt pályatársait s a bánatunkban osztozókat fájdalommal szívvel meghívjuk. Debrecen, 1923 szeptember 30-án. Legyen csendes siri álmód! Bánatos édesanyja özv. *Bakóczy Páterné Arany Mária*. Testvérei: *Mariska* férjével ifj. *Németh Gáborral*, *József* és *Lajos*. Nagyszülei: özv. *id. Bakóczy Andrásné*, özv. *id. Arany Jánosné* és a nagy kiterjedésű rokonság nevében is. — A temetést *Csurka „Kegyelet”* temetkezési int. rendezi, Kossuth-u. 8.

SZÍNHÁZ

Műsor:

Kedd: Szép asszony kocsisa. Bérlet-szünet.
Szerda: Szép asszony kocsisa. B) bérlet.
Csütörtök: Szép asszony kocsisa. C) bérlet.

— **Próbaházasság.** Vasárnap este üjtotta fel a Csokonai-színház a *Próbaházasság* ártatlan és igénytelen zenés bohózatát s a primitív helyzetkomikumon felépülő darab meséjének valóságos keserűs melléklet adtak az anakronizmusként csengő elemei az elmúlt boldog békeidők zavartalan kispolgári életének. A nő főszerepet megindító bájjal és kedvességgel alakította a meleg humoru *Kovács Teres*, míg *Unger* minden alakításában biztos művészi készsége sem tette valószínűvé a a hős együgyűen életnélküli patroufiguráját. Életteljes volt *Markovits* őrmestere, magyarosan jóízű *Lukács Julia* és *Szolnoki*. Elemében szerepte magát *Szós* is bohózi terepében s sok kacajt fakasztott *Krompachi* élekonturu karikatúrája. Messze kiemelkedett a darab sekély nivója fölé *Halassiné* és *Rótkó* pompás alakítása, míg a jó együttést *Püspökl Rózi* és *Szabó Gizi* tették teljessé. A zeneszámok hatásos előadása *Müller* karmester fölényes tudását dicsérte.

— **Megoperálták Kardoss Gézá.** *Kardoss Géza*t, a Csokonai-színház igazgatóját, aki hosszabb idő óta betegesen fekszik epékó bántalmaival, a múlt nap operálta meg *Hüttl Tivadar* egyetemi tanár. Az operáció igen jól sikerült, *Kardoss Géza* a gyógyulás utján van.

— **Színház és mozgószínházak közleményei**
Jegyet biztosítsa idejekorán a ma esti „Szép asszony kocsisa” operettre a Csokonai-színházban. A kedves zenéjű darab iránt nagy az érdeklődés és a benne előforduló énekszámokat mihamarabb az egész város énekelni fogja, sőt még a színházban a szereplőkkel is.
Vigaszínház-mozgó. Az ezerarcú ember, folytatás IV. V és VI. rész.

TESTEDRES

A DVSC biztosan vezet

A bajnokság negyedik fordulójának eredményeképpen a bajnok DVSC fölényesen győzött a Ny. Törökvs ellen s ezáltal megerősítette vezető pozícióját. A vezetők között foglal helyet a NyTVE is a BUSE elleni szép győzelmével. A vasárnapi mérkőzések általában a várt eredményeket hozták. Kellemes feltűnést keltett az erősen tartalékos DEAC lelkes játéka. Javuló formát árult el a DTE is, míg a DMTK-nál hanyatlás volt észlelhető. Vasárnap szenvedte első vereségét a BUSE. A negyedik forduló eredményei a következők:

DVSC—Nyiregyházi Törökvs 7:0 (félidő 2:0). A DVSC váratlanul nagy gólarányú győzelmet aratott. Azonban nem a DVSC volt igen jó, hanem a Törökvs igen rossz. A Ny. Törökvs az első 30 percben még tartotta magát, de a két gyors gól után teljesen összeroppant s azonnal a hávédők lettek csatázók és a csatázók a hávédők. A DVSC-ben kitűntek Wampetich, Kántor, Molnár, igen jó napja volt Horváthnak is. Góllövők Wampetich 3, Horváth 2, Németh 1 s egy öngól. A Ny. Törökvsben Damu, Budavári, Palitz emelkedtek ki a gyenge együttesből. Bíró *Auspitz*, aki Szolárszkyt durva játék miatt kiállította.

DEAC—DMTK 1:1 (félidő 1:0). Az egyetemi csapatnak ez volt az első mérkőzése és meg is látszott a játékan a szezon eleji forma. Hét tartalékkal állott fel a DEAC s mégis teljesen egyenrangú ellenfele volt a Mertinnel megerősített DMTK-nak s balszerencséjének köszönhető, hogy nem győzött. Az első gólt a DEAC éri el *Ökrös* Károly szép lapos lövésével, amit a DMTK egy indokolatlan, könnyelműen megítélt 11-es büntetőrugásból equalizált. A mérkőzés végén *Zsirkavt* gólhelyzetben faultolják, azonban *Ökrös* a 11 est kapu mellé lötte. A DEAC-ban *Zsirkavt* mint középfedezet fáradhatatlanul dolgozott s kitűnő nyújtott, bár a beteg *Ökrös*t nem tudta felledetni. Igen jó volt *Csáky* és *Ökrös* Károly is, *Aiföldy* is biztosan működött. *Kálnay* hávéd bemutatkozása jól sikerült, nyugodt, biztos játékos. A tartalékok lelkesedéssel pótolták tudásukat. Az ifjúsági Borsi és Karsay dicséretet érdemelnek. A DMTK formáján alul csapkodva, lélek nélkül játszott. A bíró dr *Zemlányi* Gusztáv Kovácsot kiállította.

DTE—DKASE 0:0. Egyenlő erő, izgalmatlan, szép küzdelem. Hol a DTE, hol a DKASE volt frontban. A DTE veszélyes támadásait a kitűnően működő DKASE védelem szerelte le, míg a puha DKASE csatársorral a DTE védelem végzett. A DKASE közvetlen védelme, *Balk* és *Fried II.* a fővárosi *Fogl* párt közelíti meg a biztos játékkal. Jó volt *Fried I.*, mint középfedezet, *Klein* kapuvédnek ismét volt pár bravuros véde. A DTE-ben *Fehér* és *Kriszter* tűntek ki, de jó volt *Reit* és *Meiszter* is. A csatázó sorban csak *Polyik* érdemel megemlítést. Bíró *Auspitz* Sándor (Budapest).

NyTVE—BUSE 4:1. A NyTVE nagy gólarányú győzelme meglepetés. A BUSE a második félidőben összeroppant.

Ifjúsági bajnokság. DMTK—DEAC 3:0, DTE—DKASE 2:1.

Nagykálói SE—Kisvárdai ISE 0:0. II. osztályu bajnoki mérkőzés. Bíró *Scabó* Kálmán.

Az MTK legyőzte az FTC-t. Klasszikus küzdelmet eredményezett a két rivális, az MTK és FTC bajnoki találkozása, amely vasárnap volt 35 ezer néző előtt. Az első félidő az FTC-é volt s Tóth megszerezte a vezetőt. A második félidőben az MTK került felül s Winkler két bravuros fejes góljával az MTK javára dönti el a meccs sorsát. Az Amseil kapuvédő helyén tartalékkal felállott FTC nem volt rosszabb az MTK-nál s legjobban az eldöntetlen eredmény fejezte volna ki az erőviszonyokat.

Fővárosi eredmények. Törökvs—Vasas 3:2. A Törökvs győzelme meglepetés. A Vasasban a debreceni Sipos játszott középfedezetet — meglehetősen gyengén. BTC—III. ker. 1:0, UTE—Zugló 5:0, VAC—KAC 2:0. A bajnokság élén most az MTK áll az FTC és UTE előtt. Az utolsó helyre a VAC és Zugló kerültek.

A másodosztályban: MAC—ETC 1:1, TTC—Postás 2:0, BEAC—BAIC 4:1, EMTK—Ekszerész 1:0, KAOE—Husos 2:0, NSC—Testvériség 7:1, Föv. TK—MAFC 2:2. A másodosztályban a MAC vezet a KAOE és BEAC előtt.

Ellopták az MTK—FTC mérkőzés jegyeit. A Magyar Labdarugó Szövetség feljelentést tett a főkapitányságon, hogy az egyik József-körti trafikból a bizományba adott vasárnapi MTK—FTC meccsre szóló jegyekből egy millió korona értékűt elloptak. A tetteseket a rendőrség még az éjszaka kinyomozta Kaszás György magánhivatalnok és Kertész György rovtomtultu foglalkozás nélküli személyében. A tolvajoknak a jegyek egy részét sikerült értékesíteni, másik részét azonban megtalálták.

Kosztipénzt kihelyezésre elfogad. Idejében feladott tőzsdei megbízásokat legelőnyösebben effektuál. Vidéki megbízásokat pontosan teljesít a Magyar Köztisztviselők és Állami alkalmazottak Takarékpénztára H.-T. Budapest, VII Rákóczi ut 78. szám. Telefon: József 60-40, József 135-82. Székhely: COBDENBANK.

KÖZELZDASAG

Kedvetlen hangulat az értéktőzsdén

A hét elejével a márka elértéklenedése a nemzetközi deviza piacokon ismét újult erővel indult meg. Ezt nagyban elősegítette a német belpolitikai helyzet bizonytalansága, valamint az a körülmény, hogy Franciaországot a ruhrvidéki ellenállás megszüntetésére vonatkozó német intézkedések nem elégitették ki. Ilyen körülmények között a berlini devizapiac ma ismét

horribilis árfolyamemelkedések következtek be

s a londoni kifizetés árfolyama es-tére már 1500 millió, a newyorki kifizetés pedig 325 millió márka körül járt. A berlini értéktőzsdén ismét erőteljes szilárdság következett be és a nehéz papírok csaknem megkét-szerezték árfolyamukat.

A budapesti értéktőzsdén a hangulat ma szintén kedvtelen volt és az üzlet rendkívül szűk keretek között mozgott. A terménytőzsdén az irányzat szintén lanyhuló volt és a terményárakban kisebb olcsóbbodás következett be.

A hétfői sertésvásár. A hétfői sertésvásárban a kövér piacon a felhajtás közepes volt, valamint a kínálat is. Első osztályu sertés ára élő súlyban kilogrammonként 7000—7500 korona volt, a közepes ára 7400 korona körül. A sovány piacon a felhajtás igen gyenge volt. Legjobban a hizónak való másféléves süldőket keresték, melyeket kilogrammonként élő súlyban 7000 koronáért vettek, míg a többi sovány sertések átlagára 6500 koronán állott. Az árak nagyjában ugyanazok voltak, mint az előző heti vásáron.

NYERZSD

Magyar korona: 3.

Zürichi zárlat

Berlin 00002¹/₂, Hollandia 2198¹/₂, Newyork 560, London 2546¹/₂, Páris 3417¹/₂, Milano 2547¹/₂, Prága 1670, Budapest 3, Belgrád 637¹/₂, Bukarest 260, Varsó 17, Bécs 78¹/₂, Szófia 540.

Devizaközp. hiv. árf.

Dollár 19550—20650, Francia frank 1215—1281, svájci frank 3460 3630, cseh kor. 583—627, lei 90—108, lira 900—955, dinár 220—234, 100 német márka 00'125 f. osztrák korona 2740—2960 fill.

Terménytőzsdé zárlat

A mai terménytőzsdén az irányzat lanya. A gabona 1000, egyebek 1500 koronával olcsóbbodtak. Hivatalos árak: 76 kilós tiszavidéki buza 97—98, egyéb 96000—97, 79 kilós tiszavidéki buza 98500—100, egyéb 98—99, rozs 63—69, takarmány árpa 63—66, sörárpa 70—74, köles 75—80, zab 68—69, tengeri 675—70, repce 170—175, korpa 42—44.

Értéktőzsde

A mai tőzsdén már nyitáskor rendkívül barátságatlan volt a hangulat és az utolsó napokban favorizált értékek is nagy árvesztéséget szenvedtek. Az átlagos árvesztések 15—20 százalékának felelnek meg. Egyes papirokban, amelyekben a kontremín is tevékenykedett, 30—35 százalékig terjednek az áresések. Zárlatkor az irányzat lanya, forgalom csekély, hangulat vontatott. Kosztipénz promt 2 és fél, legközelebbi kasszanapra 7 és fél százalék.

Ferencvárosi sertésvásár

Felhajtás 180. Árak: könnyű 7300—7700, közép 7600—8000, nehéz 7700—8100. A vásár élénk volt.

Értéktőzsdei árfolyamok (ezresekben)

Bankok:	Bunzária 145	Kistarcsei 165	Fiumei —	Pannonia 235
Agol 142	Királymalom 67	Kühne 73	Temesi sz. 120	Török 57
Bosny. agrár 65	Viktória 430	Györffy 132	Fellen 1175	Turul —
Földhitel 385	Franszdan. 88	Kaszab 120	Flóra 195	Unio színház 26
Hazai 215	Bányák és téglagy 25	Kissling 52	Fővárosi sör 35	Vasm. vill. 66
Hermes 72	Bauxit 430	Láng 370	Goldberger 105	Villányi 59
Agrár 25	Bauittröszt 430	Lipták 35	Gschwindt 315	Wander 41
HSzlavon. 56	Beocsini 1300	Gép és vasut 85	Halkeresk. —	Zagyvapálfal 57
Lloyd Bank 35	Borsoi 290	Magyar acél 275	Hung. mütr. 280	
Cseh 41	Lőrinczi 220	Mérlog 37	Juta 255	Faipar:
Magyar hitel 760	Cement 285	Belga fém 200	Kábel —	Mercurfa 18
Ingatlan 400	Északmagy. 70	Motorgyár 115	Karton 183	Cserző 23
Forgalmi 50	Szászvár 425	Ólom 30	Keglevich 25	Dharaszi 32
Jelz. 70	Kohó 850	Chandvir 160	Királyautó 16	Egy. fa 40
Ker. hitel 30	István 70	Rex 17	Királysör —	Funiergyár 51
Leszámítoló 111	Köb. téglá 300	Rima 150	Klein és Fia 17.75	Guttmaun 750
Német 30	Drasche 600	Roessemann 80	Keleti 56	Hazai 210
Olasz 51	Magnesit 3000	Rotmüller 41	Klotild 180	Honifa 35
Közp. Jelz. 16	M. aszfalt 105	Schlich 115	Krausz 89	Körösb 20
Városi 32	Á. Kősz. 2750	Schuller 100	Polg. Sör 610	Kronberger 24.5
Merkur 26	Kerámiai 180	Tendlorf 117	Ligetszanat 29.5	Lignum T. 118
Nemz. bank 57	Nagybát. 220	Vegyipar 52	Cukoripar 3850	Magy.-Am. 55
Jentr. hitel 157	Salgó 785	Vagongyár 165	Lámpa 255	Erdő 12.5
Keresk. 1225	Ujlaki 300	Wörner 25	Auer 310	M. Loyd 300
Hungária —	Unio 60	Uj Györffy —	Kender 132	Malomsoky 18.25
Takarékpénztárak	Úrikányi 1400	Vegyések	Óstermelő 290	Nemzeti 250
Belvárosi 48	Nyomdák	Alt. Gázizzó 37	Pamut 270	Lichtig 16
Lipótvárosi 20	Athenaeum 376	Alt. Légsz. 775	Gummi 195	Ófa uj 610
Egyes.fővár.330	Franklin —	Bárdi 38	Szalámi 25	Rézbányai 230
Köbányai 35	Globus 55	Baróti 21.5	Vasut forg. 250	Szlavonia 100
Magy. Ált. 200	Kunossi 31	Boni 115	Marosi petr. —	Nasici 2400
Moktár 210	Pallasz 62	Brassói 480	Mezőgazd. 1630	Viktoria 20
Pesti hazai 3650	Pesti könyv —	Chinoi 65	Mezőhegy. 362	Zabolai 160
Biztosítók	Réva 145	Danica 142	Interrexim 67	Zentai 210
I. Magy. 5200	Rigler 70	Diana 125	Ocean 43.5	Közlekedési váll.
Fonciére 660	Stefaneum 35	Dorogi 37	Olajipar 92	Adria 575
M-francia —	Vas és gépgyárak	Dé cukor 500	Plóbus 65	Nemzeti 250
Jég 200	Koburg 50	Dunántuli 68	Püspöki 24	Atlantica 87
Pannonia 1175	Csáky 62	Cinmer 13.75	Schwartzter 55	Közuti 28
Malmok	Gépgyár 175	Egisz 53	Star 55	Városi 50
Back 82	Fabián 26	Izzo 510	Szikra 170	Bur 27
B.-miskolci 260	Fegyver 1740	Textil 25	Szegedi 600	Déli vasu 152
Concordia 93	Flankl 100	Horvát 930	Lukács 24	Meffer 440
Békéscsabai 65	Ganz-D. 39000	Gyapjamosó 148	Szolnoki 16	Levante 800
Első Bpest 245	Ganz vill. 2800	Papiripar 58	Royal 170	Miskolci 49
Förökszntm. 54	Hoffher 215	Részv.-sör 262	Stummer 1800	Nova 140
Gizella 66	Gizella 33-35, Hazai Bank 80-90, Hungária malom 200-215, Schick 110-115, Diana 4-7.	Szövőköte 80	Telefon 196	Államvasut 440
		Spodium 375	Temesi sör 123	Tröst 158
			Tokaji 75	

Bőr kabátok, raglánok, öltönyök óriási nagyválasztékban a legolcsóbb árakon Hajdusági férfi és fiuruha áruházban Piac-u. 67. Frohner-szálloda épület.

Apró hirdetések

Apró hirdetések díja hétköznap 10 szög 400 kor., minden további szó 40 korona. Vasárnap és ünnepnapokon 10 szög 600 K. minden további szó 60 K. Vastagabb betűből szedett szavak kétszeresen számíttatnak.

Butorozott szobát

keres lehetőleg azonnalra nőtlen, fiatal uriember. — Telefon 3-48. Hajdúföld kiadóhivatala.

Zongoratanárnó

kezdő és haladó növendékeket tanít jutányos óradíj mellett. Zenedében vizsgáztat Cim a kiadóban.

Tisztviselők és alkalmazottak

é hó 7-ig a napi áránál jóval olcsóbban vásárolhatnak zsephirt, barcettet, női és férfi ruhakelméket a „Béke” áruházban, Szent-Anna-utca 5. szám. Cégre kérem figyelni!

Tanítványi vállalat

középiskolák bármely osztályából, menekült egyetemi hallgató. Cim: Németh Gyula, Tiszai-Internátus.

Hintők, homokfúró és hajtóköcsök

eladók. Nagy Gyula kocsigyártómester, Erzsébet ut 17. sz.

Egy szoba-konyhás lakást

keres fiatal házaspár észre, butorozva vagy butorozatlannul. Cim a kiadóban.

Hímzést

vállalatok. Pacsirta-utca 60. szám.

Ólomot veszünk minden mennyiségben. Piac-utca 59. szám.

Könyvelésben, díjkezelésben és üzletszerzésben jártas, önállóan dolgozó belső és külső

tisztviselőket keres

megfelelő fizetéssel az

Első Magyar Általános Biztosító-Társaság
nyiregyházi főügynöksége.

Tükrögyártás, üvegesiszolás

régi tükrök ujjaöntése üvegműipari vállalat Szív-utca 14-15. Telefon 356.

Deutsch Pál GYUFA,

gyertya, szappan és vegytermékek közvetlen behozatala. Bpest, VII. Akadémia-utca 10. Telefon: József 82-77.

Szépség, hatalom, gazdagság!

Vénusz Kosmetikai Intézetben eltávolítok mindenféle arcborhibát, 10 nap alatt az arc ragyogó szépségű lesz. Szepítő, májfoltot, pattanást, mitesszert, szemölcsöt, orr- és kézvröszöket, eltávolítok hajszálakat arc-mell-és karról végleg. Arcmaszázs, mely rendkívül fiatalít, bérletben kapható. **Debrecen, Szécheny-u. 16**

Szirek András

uri és egyenruha szabó. Divatos angol szövetek raktára. **Szent Anna-utca 1. Telefon 509.**

Bornyomózsák, Alapítv. 1870

Kénlap, Kénvirág, Dohányzsineg megbízható beszerzési helye a **Csanak József R. Rt. fűszerüzlete** Debrecen, főpostával szemben. Tel. 70.

ASZTAL

gyümölcs- és cukorkaárúsításra alkalmas, masszív, széjjel nyitható tetővel, zárható alsó fiókokkal eladó. Piac-utca 59. szám alatt (Nyomda).

Iskolai növendékek figyelmébe!

Fésűk, Hajcsattok, Hajtük, Kefék, Ollók stb. felszerelések legolcsóbban beszerezhetők a

Korzó Drogueriában
Debrecen, Piac-utca 42. szám alatt.

Házvevők!

Az idő pénz!

Rögtön rohanni, mert ezta házat azonnal elkapják!

Családi ház!
Lakó nincs!

Betegség miatt potomár! és ráadásul még biztos és nyugodt megélhetést is nyújt, mert van rajta egy igen jömeneteli kis szatós tizlet is, italmérsi és dohányciadási engedéllyel! Ez is velemegy a házzal, teljes berendezésével együtt, mert ez is a háztulajdonosé!

A vagongyár háta mögött, a vágóhídi villamos megállóhoz néhány percrenyire, a Bozzai-telepen

Keresztesi-utca 25/a. és Bozzai-utca 2. sz. sarokház!

Uj épület, részben eszerép-, részben bádogtetővel. Magában foglal a fűszerüzleten kívül

négy szobás lakást konyha, speiz, pince és két fűskamrával. Van továbbá sertésöl 10 darab sertés részére, baromfiöl és jóvizű kut. Stukaturus és padlós szobák.

ÁRA 25 MILLIÓ KORONA!

10 nap alatt az egész ingatlan ki lesz ültve és minden át lesz adva a vevőnek beköltözhetésre!

Nagyon természetes, hogy ezen ingatlan eladása felett is a Nagy Lajos Országos Ingatlanforgalmi Vállalat rendelkezik, egyedül csak ott köthető meg a vétel, ott teendő le a vételi foglaló!

IRODA: VERES-UTCA 9.

Nagybani árakat számítunk, ha kicsinyben vásárol is.

Kemény és Fischmann Budapest, Rákóczi-ut 80. Keleti pályaudvar közelében. Kézmű- és divatárak, sefirek, kanavaszok, kartonok, flanelek, férfi és női szövetek stb. Vászón és sifonárak nagyraktára.

Rongyot

mosottat, bármily mennyiségben vesz lapunk nyomdája, Piac-utca 59. sz.

Iskolai tankönyv

és írószerek bármelyik iskola részére beszerezhetők a **Csáthy Ferenc** könyvkereskedés és irodalmi vállalat R.-T.-nál.

R.R.T. likőressentiák

természetes nyersanyagok felhasználásával készültek — az általuk készített likőrök természetes ízűek lesznek. Részletes utasítás minden üvegehez mellékelve van. Beszerezhető a **Dr. Rex Drogueriában** városháza épület.

Ékszer, briliáns,

hamisfogért mindig a legmagasabb árat fizeli **Singer Menyhert** Budapest, VII. Rottenbiller-utca 20. szám alatt.

KÉVE

Mezőgazdasági Hitelintézet és Iparfejlesztési RT

Budapest, V., Nádor-utca 20.

Elfogad megbízásokat terményértékesítésre minden mennyiségben. Mezőgazdasági hitelt nyújt kedvező feltételekkel. Mezőgazdasági többtermelés és iparfejlesztés.

Folytonégő kályhák

tűzhelyek, előmelegítő :: kályhák ::

Sesztina Lajos vasüzletében kaphatók!

Ékszereit

mielőtt értékesítené, saját érdekében nézze meg a kirakatunkban lévő napi árat. Mindenféle ékszereket óriási árban veszünk. **Gellért Testvérek, Budapest VI., Eötvös-utca 6. szám.**

Magas bért és nagy jutalomdíjat fizetek annak,

aki a főtéren (Piac-utcán) vagy a Csapó-utca legelején (Rákóczi-utcánál nem lejjebb!) lakásából 2 vagy 3 szobát átenged a NAGY LAJOS Országos Ingatlanforgalmi Vállalat irodája részére!

Lehet egy nagy világos szoba is, üresen átadva, az szolgálja az irodai személyzet részére, míg egy másik, lehet kisebb szoba is, melyben a szalon-, vagy ebédlő-butorok benntmaradhatnak — ez lehetne a főnök szobája.

Közvetítőket díjazok!

Szíves ajánlatokat kér a NAGY LAJOS Iroda, Veres-utca 9. sz., délelőtt 8-12-ig, — vagy délután 4-6-ig.

Főhívjuk a nagyérdemű vásárló közönség szíves figyelmét a

HANGYA

dusan fölszerelt üzleteire, ahol az összes esemege- és fűszerárak a legolcsóbban beszerezhetők. Ugyanott kitűnő asztali bor ismét kapható!

Főüzlet: RÓZSA-UTCA.

TELEFON: 938.

Fiókok a város minden részében!!

Smoll-paszta

valódi, minden színben, mindig a legolcsóbban szerezhető be **STERN festéküzletében** Piac-utca 10. szám, a Bikával szemben.

Nehéz az élet!

Jó ruhába járni gondot ad, **VÉGHEZ** olcsón beszerezni tessék menni, hol kevésbé használt uri ruhák eladása, vétele és alkalmi ruhák kölcsönzése **Vár-utca 2. sz.** (Zenedével szemben.)

Ócska vasat,

rezet és mindennemű fém legmagasabb árért veszek. Kovácsoknak használható becserelek. Nagyobb tételt elszállítok **Steiner Eötvös-utca 110.** Tel: fon 6-86. sz.

Pénztár-tömb

különböző betűjelzéssel ellátva, kapható lapunk nyomdájában bármily mennyiségben Piac-u. 59

Lapkihordó

asszonyok felvételnek lapunk kiadóhivatalában **Piac-u. 59.**